

jeho stal se přístupným individuálně neurčitému počtu osob. Pojem rozšiřování je pak blíže vymezen v §u 6 zákona o tisku. Z tohoto ustanovení v souvislosti s §em 17 odst. první zákona o tisku a s čís. 4 článku III. zákona z 15. října 1868, čís. 142 ř. zák. vychází dále, že trestný čin, založený obsahem tiskopisu, přechází teprve započítím rozšiřování z období pokusu do období dokonání. To opravňuje dále k závěru, že k dokonání trestného činu není zapotřebí, by tiskopis přišel skutečně k vědomosti osob, pro něž byl určen, jak nalézací soud nesprávně za to má, že naopak stačí, když s rozšiřováním tiskopisu bylo aspoň započato. Na tomto stanovisku stojí ostatně také zmateční stížnost, jak tomu nasvědčuje její poukaz jednak na § 6 zákona o tisku, jednak na rozhodnutí čís. 1704 bývalého zrušovacího soudu ve Vídni. Ona se snaží jen svému názoru, že v souzeném případě jde o čin dokonáný, zjednatí průchod úvahou, že z okolnosti, že u obžalovaného bylo zabaveno více set závadných tiskopisů, lze souditi, že obžalovaný, používaje oprávnění §u 17 zákona o tisku, počal současně s předložením povinných výtisků rozšiřovati i ostatní výtisky. Správně je ovšem, že podle §u 17 zákona o tisku je od okamžiku, kdy byly povinné výtisky předloženy k cenzuře, přípustno započítí s rozšiřováním tiskopisu a že odpovídá povaze věci, že tohoto oprávnění jest zpravidla používáno. Nicméně nelze považovati za vyloučeno, že v konkrétním případě přes předložení povinných výtisků nebylo započato s rozšiřováním tiskopisu. A tu dlužno stížnosti připomenouti, že nalézací soud okolnost, že zabaveno bylo několik set výtisků, nepřehlédl, naopak se o ní v rozsudku výslovně zmiňuje, ale dochází, volně zhodnotiv průvody (§§y 258, 288 čís. 3 tr. ř.), k závěru, že žádný zabavený výtisk nebyl na předplatitele rozeslán; tím není řečeno nic jiného, než že s rozšiřováním závadného tiskopisu nebylo ještě započato. Tento skutkový předpoklad musí proto zmateční stížnost uznati a nelze přihlížeti k jejímu závěru, svémocně dovozenému. Nebylo-li však přes to, že byly předloženy povinné výtisky k cenzuře, započato ještě s rozšiřováním tiskopisu, nemůže býti řeči o dokonání trestných činů, kdyžť při nich náležitost uveřejnění (veřejnosti) náleží ke skutkové podstatě. Tímto zjištěním soudu v souvislosti s dalším předpokladem, že závadné básně nepřišly k vědomosti veřejnosti, dlužno považovati zároveň za zjištěno, že rozšíření tiskopisu nestalo se ani žádným jiným ze způsobů §u 6 zákona o tisku.

Čís. 2410.

Předseda obecní správní komise jest po případě vrchností ve smyslu §u 187 tr. zák.

(Rozh. ze dne 10. června 1926, Zm II 610/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 1. září 1925, pokud jím byl obžalovaný Alois B. podle §u 259 čís. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro zločin spoluviny na zločinu zpronevěry podle §§ů 5, 183, 184 tr. zák., zrušil napadený rozsudek ve

výroku, jímž obžalovaný Alois B. byl sprostěn z obžaloby pro zločin podle §§ů 5, 183, 184 tr. zák., jako zmatečný a věc odkázal na krajský soud v Olomouci, by ji v rozsahu zrušení znova projednal a o ní rozhodl.

D ů v o d y:

Podle rozsudkového zjištění dohodli se obžalovaní, policejní četař Augustin P. a policejní nadstrážník Alois B., že si vydluží v městské spořitelně v P. onen 9.000 Kč, tento 2.500 Kč, a že dají v zástavu spořitelni knížku Pohřebního fondu městské policejní stráže v P., jehož pokladníkem byl obžalovaný P. Na knížku bylo v Městské spořitelně uloženo asi 21.000 Kč. Obžalovaný P. potom tuto spořitelni knížku v Městské spořitelně za zápůjčku, poskytnutou oběma obžalovaným v oněch částkách, skutečně zastavil, obžalovaný B. pak podepsal jako spoludlužník podmínky na kontokorentu, z něhož viděl, že kontokorentní účet zní nikoli na Pohřební fond, nýbrž na jméno jeho a P-ého. V takto zjištěném jednání obžalovaných spatřuje sice rozsudek u P-ého skutkovou podstatu zločinu zpronevěry podle §§ů 183, 184 tr. zák., u B-a spoluviny na téměř zločinu ve smyslu §§ů 5, 183, 184 tr. zák., nalézací soud sprostil však přes to oba obžalované z důvodu beztrestnosti pro účinnou lítost ve smyslu Šu 187 tr. zák. Stalo se tak, ačkoli úřadující předseda (obecní) správní komise Stanislav M. dozvěděl se o trestném činu obžalovaných podle rozsudkového zjištění již dne 14. října 1924, tedy dříve, než obžalovaní nahradili škodu, vzešlou z jejich skutku, neboť P. nahradil ji teprve dne 20. října, B. pak dne 16. října 1924. Podle názoru, vysloveného v rozsudkových důvodech, je sice nesporno, že vrchností ve smyslu Šu 187 tr. zák. Stalo se tak, ačkoli úřadující předseda nikoli však předseda správní komise, nýbrž jen celá správní komise jako korporace nebo nadřízený úřad politický. Obžalovaný P. po vynešení rozsudku prvé stolice dne 27. října 1925 zemřel, takže zmat. stížnost napadá rozsudek pouze pokud se vztahuje na obžalovaného B-a. Nelze jí upříti oprávnění. Jak již uvedeno, rozsudek přiznává sice povahu vrchnosti ve smyslu Šu 187 tr. zák. obecnímu starostovi na jedné straně, obecní správní komisi jako celku pak na straně druhé. Spatřuje tudíž i ve správní komisi orgán veřejné správy, jemuž je obdobně jako soudům zvlášť uloženo, by s hlediska zachování veřejného řádu dbal o bezpečnost majetku stíháním majetkových deliktů. Tento právní názor, opřený zřejmě o rozh. č. 117 sb. n. s., předepisují rozsudkové důvody i jako náhled nalézacího soudu vlastního rozboru otázky, kterou speciálně řešiti bylo v souzeném případě. Právní hledisko, s něhož odpírá nalézací soud povahu vrchnosti podle Šu 187 tr. zák. předsedovi správní komise, není však v rozsudkových důvodech vůbec nijak blíže objasněno a odůvodněno.

Zmateční stížnost označuje, dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čís. 9 b) Šu 281 tr. ř., názor vyslovený v rozsudku právem jako právně mylný. Připouští sice, že není předpisu, jímž by byl vymezen obor působnosti obecní správní komise (jejího předsedy), a že ničeho podstatného neuvádějí v tom směru zejména ani předpisy, které jednají o ustanovení obecních správních komisí. Jsou to zejména předpisy Šu 10. zákona ze

dne 31. ledna 1919, čís. 75 sb. z. a n. (řádu volení v obcích), jehož poslední odstavec pouze nařizuje, že, neustaví-li se nové zastupitelstvo dříve, než uplyne období zastupitelstva dřívějšího, má dohlédací úřad jmenovati pro mezidobí správní komisi, dále § 3 zákona ze dne 18. března 1921, čís. 117 sb. z. a n. ve znění článku II. zákona ze dne 21. prosince 1922, čís. 406 sb. z. a n., jímž se ministr vnitra zmocňuje, aby v případech, kde jde o sloučení obcí a podle výsledků šetření jeví se to potřebným nebo účelným, před provedením sloučení rozpustil obecní zastupitelstvo a jmenoval správní komisi pro celé území, které se má sloučiti v jednu obec, pokud se týče, by jmenoval správní komise pro části obce, která se má rozloučiti. Zřízení správní komise je konečně v praxi vedle jmenování vládního komisaře nejčastějším krokem, jímž se ve skutek uvádí opatření, které v případě rozpuštění obecního zastupitelstva učiniti má podle §u 107 zákona ze dne 15. března 1864, čís. 4 z. zák. (obecního zákona moravského) politický úřad okresní (v dohodě s okresním výborem) k prozatímnímu obstarání záležitostí až do doby, kdy bude dosazeno nové obecní zastupitelstvo. Zmateční stížnost usuzuje však správně, že zákonodárce zamýšlel zřejmě, by obecní správní komise, pokud se týče její předseda byli náhradou za obecní zastupitelstvo a obecní radu (za obecního starostu) a že, kdyby byl zejména mínil obor působnosti předsedy správní komise vymeziti jinak, než je tomu podle platných předpisů u starosty obce, by to byl zajisté výslovně stanovil. Z toho plyne podle další neméně správné úvahy zmateční stížnosti další, pro řešení otázky, o níž jde v souzeném případě, závažný důsledek, že totiž předseda obecní správní komise má obdobné povinnosti a obdobná práva, jako starosta obce, je tedy zejména stejně jako starosta obce, ohledně něhož to výslovně uznává i rozsudek, orgánem veřejné správy, povoláním k tomu, by s hlediska zachování veřejného řádu dbal o bezpečnost majetku mimo jiné i stíháním majetkových deliktů. Jeť předseda obecní správní komise vzhledem k povaze a rozsahu své úřední působnosti v poměru ke správní komisi orgánem po výtce výkonným obdobně, jako jím je v poměru k obecnímu zastupitelstvu, pokud se týče i k obecní radě starosta obce. Lze vůbec říci, že v podstatě spočívá rozdíl mezi obecní správní komisí a jejím předsedou s jedné strany a obecním zastupitelstvem, obecní radou a starostou obce se strany druhé pouze v prozatímním, přechodném rázu trvání orgánů prve uvedených, kdežto v ostatních směrech jsou orgány ty pouhou náhradou a obdobou oněch řádných, pravidelných orgánů obecní správy.

Bylo proto odůvodněné zmateční stížnosti vyhověti a napadený jí rozsudečný výrok zrušiti jako zmatečný podle čís. 9 b) §u 281 tr. ř. Vyhověti dalšímu návrhu zmateční stížnosti, by ihned rozhodnuto bylo ve věci samé, by totiž obžalovaný uznán byl vinným spoluvinou na zločinu zpronevěry podle §§ů 5, 183, 184 tr. zák. a odsouzen k přiměřenému trestu, nebylo však zrušovacímu soudu možno, poněvadž v rozsudku ani v jeho rozhodovacích důvodech nejsou s dostatečnou přesností zjištěny skutečnosti, které by při správném použití zákona bylo nálezu položití za základ v příčině otázky, zda se dozvěděl předseda správní komise o provinění obžalovaných jako vrchnost ve smyslu §u 187 tr. zák.

Rozsudek zjišťuje prostě, že se o věci dozvěděl, není však v něm zjištěn ani pramen, z něhož, ani způsob, jímž nabyt vědomosti o trestném činu obžalovaných. Zmateční stížnost snaží se sice dovodit, že předseda správní komise dozvěděl se o trestném činu úředně, nikoli jako osoba soukromá, ze skutečnosti, zjištěné i rozsudkem, že totiž ve schůzi správní komise ze dne 21. října 1924 podal komisi zprávu zároveň s výsledkem vykonané revise. Než tato domněnka, ač značnou měrou oprávněná, není s to nahradit přesné zjištění rozsudkové. Mimo to dlužno mít na zřeteli, že ani starosta obce, důsledně tudíž ani předseda obecní správní komise není v ž d y a za všech okolností vrchností ve smyslu Šu 187 tr. zák. (rozh. č. 583 sb. n. s.) a že jí nemusí býti zejména, pokud jde o trestné činy, spáchané na obecním jmění zaměstnanci obecními. Rozsudek neobsahuje podrobnějších zjištění o povaze »Pohřebního fondu«, jehož spořitelni knížka byla předmětem trestného činu obžalovaných, nezjišťuje zejména, ze kterých pramenů příjmu byl fond ten utvořen a doplňován. Jeho zjištění, podle něhož šlo o fond, založený městskou správou policejní, který v rozhodné době neměl ani stanov a byl spravován jakýmsi dozorčím výborem, nevylučuje zcela možnosti, že tu šlo o jmění, ohledně něhož předseda správní komise jako vrchnost ve smyslu Šu 187 tr. zák. případně v úvahu nepřichází. Nezbylo tudíž, než odkázati věc podle Šu 288 čis. 3 tr. ř. na soud první stolice, by ji v rozsahu zrušení znova projednal a rozhodl.

Čís. 2411.

Rozlišení skutkových podstat Šu 217 tr. zák. a Šu 21 čis. 2 zákona na ochranu republiky.

»Úprchlým« jest v Šu 217 tr. zák. míněna jen osoba uprchnuvší z v a z b y.

Pod pojem »nadržování« ve smyslu Šu 21 čis. 2 zák. na ochranu republiky spadá pouze činnost předsevzatá dříve než došlo k zatčení a uvěznění pachatele.

I pomoc poskytnutá k uprchnutí nebo na útěku osobě, z a t č e n é pro vojenský zločin, zakládá skutkovou podstatu zločinu Šu 217 tr. zák.

(Rozh. ze dne 10. června 1926, Zm II 29/26.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 29. září 1925, pokud jím byl obžalovaný podle Šu 259 čis. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro zločin podle Šu 217 tr. zák., zrušil napadený rozsudek jako zmatečný a věc vrátil krajskému soudu v Olomouci, by ji v rozsahu zrušení znova projednal a o ní rozhodl.

D ů v o d y:

Podle doznání obžalovaného, zaznamenaného i v rozhodovacích důvodech napadeného rozsudku, jehož obsah tvoří zřejmě také součást skutkových zjištění rozsudkových, přinesl obžalovaný jednoho dne koncem listopadu (patrně dne 25. listopadu) 1924 svému bratru Josefu P-ovi, o němž podle výslovného zjištění rozsudkového věděl, že byl uvězněn